

ČLANEK 4/2022

KAJ PRINAŠA NOVELA ZAKONA O DOHODNINI (ZDOH-2Z)

V tokratnem članku SPOT št. 4/2022 predstavljamo Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (ZDoh-2Z), ki je bil objavljen v [Uradnem listu RS št. 39/2022](#).

Zakon je začel veljati 22. 3. 2022 in se uporablja za davčna leta, ki se začnejo od vključno 1. januarja 2022.

Novela Zakona o dohodnini prinaša:

- seniorsko olajšavo,
- oprostitvev plačila dohodnine od družinskih pokojnin, ki jih prejemajo otroci,
- oprostitvev plačila dohodnine za prejemke iz šolskih skladov,
- ukinitvev plačila bonitete za uporabo službeni električnih vozil v zasebne namene,
- ugodnejšo obravnavo bonitet iz naslova pravice do nakupa oziroma pridobitve delnic ali deležev,
- znižanje obdavčitve dohodkov iz oddajanja premoženja v najem,
- olajšave za zelene in digitalne investicije,
- višje olajšave za donacije v šport,
- višje in nove olajšave za zaposlovanje mladih,
- nižjo obdavčitev kapitala

Paziti je potrebno, ker se novela Zakona o dohodnini uporablja od 1. januarja 2022.

To pomeni, da se bo lahko uveljavljala določitev davčne obveznosti po pravilih novele Zakona o dohodnini (ZDoh-2Z) tudi za nazaj.

FURS je 22.3.2022 že pripravil informacije in pojasnila o novostih, ki jih prinaša novela ZDoh-2Z. **Pojasnila so dosegljiva na povezavi [TUKAJ](#).**

V prvem delu FURS podaja informacije o novostih, ki jih prinaša novela ZDoh-2Z, v drugem delu pa davčnim zavezancem podajajo usmeritve in pojasnila, ki se nanaša na postopke, v katerih lahko uveljavljajo svoje pravice iz novele ZDoh-2Z.

V nadaljevanju predstavljamo nekatere najpomembnejše spremembe.

- po novem se dohodnina poleg prihodkov, ki so navedeni v 23. in 25. člena ZDoh-2, ne plačuje še od družinske pokojnine po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, in od izplačil predšolskim otrokom, učencem, dijakom oziroma študentom iz šolskega sklada, ki je ustanovljen v skladu z zakonom, ki ureja organizacijo in financiranje vzgoje in izobraževanja;
- po novem je znesek bonitete, v primeru, da delodajalec delojemalcu zagotovi osebno motorno vozilo na električni pogoj za zasebne namene, enak nič. S tem se novela spodbuja delodajalce, k nakupu električnih vozil, s čimer se zasledujejo okoljski cilji. Na novo je določeno, da znaša vrednost bonitete, v primerih, ko delodajalec oziroma gospodarska družba zagotovi delojemalcu pravico do nakupa ali pridobitve delnic ali deleža, 65 odstotkov vrednosti, vendar le, če delovno razmerje od dneva izvršitve ali odsvojitve pravice trajalo vel kot eno leto. Navedeno je še kdo je nadrejena družba. Gre za gospodarsko družbo, ki ima neposredno v lasti večinski delež glasovalnih pravic ali večinski delež v kapitalu gospodarske družbe. Dohodninska novela še določa, kdo je delojemalec. Gre za osebo, ki je v delovnem razmerju z gospodarsko družbo, v času zagotovitve pravice do nakupa oziroma pridobitve delnic ali deležev. Navedeno je tudi, kdo se ne šteje za delojemalca po ZDoh-2;
- novost je, da se v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja se ne všteva odpravnina zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi, ki je določena kot pravica iz delovnega razmerja in izplačana pod pogoji, ki jih določa zakon, v višini odpravnine, kot je določena zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov ali iz razloga nesposobnosti oziroma iz razlogov, primerljivih poslovnemu razlogu oziroma razlogu nesposobnosti, ki jo je delodajalec dolžan izplačati na podlagi zakona, vendar največ do višine desetih povprečnih mesečnih plač zaposlenih v Sloveniji. V davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja se ne všteva tudi plačilo za poslovno uspešnost, izplačano v zvezi z delovnim razmerjem v denarju ali naravi vsem upravičenim delavcem, če je pravica do izplačila za poslovno uspešnost določena v splošnem aktu delodajalca ali kolektivni pogodbi, in sicer do višine 100 % povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji oziroma do višine 100 % povprečne mesečne plače delavca, vključno z nadomestili plače, izplačanih za zadnjih 12 mesecev pri delodajalcu, če je to za zavezanca ugodneje;
- po novem se obvezni prispevki za socialno varnost, ki se nanašajo na socialno zavarovanje zavezanca in ki jih plačuje država ali samoupravna lokalna skupnost, ne štejejo za prihodek in se ne priznajo kot odhodek zavezanca po poglavju dohodka iz dejavnosti;
- pri olajšavah na področju zaposlovanja je novost, da višanje starosti mladih iskalcev zaposlitve iz dosedanjih 26 let na 29 let, in novost, da delodajalci lahko uveljavljajo olajšavo za zaposlovanje tudi za osebe, ki so bile zaposlene v poklicu, za katerega na trgu dela primanjkuje

iskalcev zaposlitve (deficitarni poklici). Omenjeni skupini iskalcev zaposlitve po novem ne rabita biti pred zaposlitvijo vsaj šest mesecev prijavljeni v evidenci brezposelnih oseb. Dohodninska novela ne vsebuje več določbe, da lahko zavezanec uveljavlja olajšavo za zaposlovanje, če zaposli osebo za nedoločen čas. V primeru zaposlitve osebe manjše od 25 let, ki se zaposluje prvič, lahko zavezanec uveljavlja davčno osnovo v višini 55 odstotkov plače te mlade osebe. Določeno je še, da se olajšava za mlajše od 29 let in starejše od 55 let izključuje z olajšavo za zaposlovanje oseb v poklicu, za katerega na trgu dela ni iskalcev zaposlitve;

- viša se olajšava za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju, in sicer iz 20 odstotkov na 80 odstotkov. Zavezanec bo tako za vajenca, dijaka ali študenta po učni pogodbi za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju, lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini plačila tej osebi, vendar največ v višini 80 odstotkov povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji za vsak mesec izvajanja praktičnega dela posamezne osebe v strokovnem izobraževanju;
- novost dohodninske novele so olajšave za vlaganje v digitalni in zelenih prehod. Zavezanec bo lahko uveljavljal znižanje davčne osnove v višini 40 odstotkov zneska, ki ga predstavljajo vlaganja v digitalno preobrazbo in zelenih prehod. Novela našteva vlaganja, za katera bo lahko zavezanec uveljavljal znižanje davčne osnove. Do olajšav zavezanec ne bo upravičen v primeru, da je financiran iz sredstev proračunov samoupravnih lokalnih skupnosti, proračuna Republike Slovenije oziroma proračuna EU, če imajo ta sredstva naravo nepovratnih sredstev;
- olajšave za donacije se višajo iz dosedanjih 0,3 odstotka na 1 odstotek obdavčenega prihodka zavezanca v davčnem letu; V olajšave za donacije se vštevajo poleg kulturnih še športne namere. Zavezanec bo lahko uveljavljal, poleg znižanja davčne osnove za znesek izplačil v denarju in v naravi za humanitarne, invalidske, socialno-varstvene, dobrodelne, znanstvene, vzgojno-izobraževalne, zdravstvene, športne, kulturne, ekološke, religiozne in splošnokoristne namene, še dodano znižanje davčne osnove do zneska, ki ustreza 3,8 % obdavčenega prihodka davčnega obdobja zavezanca, za znesek izplačil v denarju in v naravi izvajalcem programa vrhunškega športa za vlaganja v vrhunski šport, kot so opredeljeni z zakonom, ki ureja šport, in sicer le za takšna izplačila rezidentom Slovenije in rezidentom države članice EU, ki ni Slovenija, razen poslovnim enotam rezidentov države članice EU, ki se nahaja izven države članice EU;
- niža se davčna osnova za dohodek iz oddajanja premoženja v najem, in sicer iz dosedanjih 15 odstotkov na 10 odstotkov. Davčna osnova bo tako zmanjšana za normirane stroške znašala 10 odstotkov od dohodka, doseženega z oddajanjem premoženja v najem;
- v obdavčitev dividend ne sodijo več izplačana vrednost delnic ali deležev v primeru odsvojitve delnic ali deležev v okviru pridobivanja lastnih delnic oziroma deležev družbe, razen v primeru, ko družba pridobiva lastne delnice na organiziranem trgu;

- dohodninska novela je prinesla spremembe še pri plačilu dohodnine pri dobičku od kapitala, doseženega pri odsvojitvi kapitala. Dohodnina se po novem plača po 15 letih in ne več po 20 letih imetništva;
- novost je tudi, da se v letno davčno osnovo od plačila za poslovno uspešnost všteva vsota tega dohodka, ki presega 100 odstotkov povprečne mesečne plače delavca, vključno z nadomestili plače, za leto, za katero se dohodnina odmerja, izplačane v letu in v mesecu januarju po letu, za katero se dohodnina odmerja, zmanjšana za sorazmerni del prispevkov za socialno varnost, ki jih mora na podlagi posebnih predpisov plačevati delavec, glede na delež teh dohodkov, ki se vštevajo v davčno osnovo;
- postopno se zvišujejo splošne olajšave, ki jo uveljavljajo zavezanci oziroma rezidenti za dohodnino do leta 2025, in sicer s trenutnih 3.500 evrov na 7.500 evrov. Skladno s to spremembo bodo zaposleni prejeli višje neto plače;
- pri osebnih olajšavah se ponovno uvaja seniorska olajšava v višini 1.500 evrov, ki bo pripadala starejšim od 70 let. Davčna obravnava nagrad za poslovno uspešnost bo ugodnejša. Tovrstne nagrade bodo v prihodnje neobdavčene, če bodo znašale 100 odstotkov povprečne plače zaposlenega v zadnjih 12 mesecih ali manj;
- zneski osebnih olajšav, posebnih osebnih olajšav rezidentu invalidu s 100 odstotno telesno okvaro, rezidentu, ki se izobražuje in ima status dijaka ali študenta do dopolnjenega 26. let starosti, rezidentom, ki vzdržujejo družinske člane in vsakega nadaljnjega otroka, se po novem enkrat letno uskladijo s koeficientom rasti cen življenjskih potrebščin v Sloveniji za mesec oktober tekočega leta v primerjavi z mesecem oktobrom prejšnjega leta, po podatkih SURS, če je sprememba rasti cen pozitivna;
- niža se še stopnja obdavčitve v petem dohodninskem razredu, in sicer iz dosedanjih 50 odstotkov na 45 odstotkov. Zneski neto letnih davčnih osnov iz prejšnjega odstavka se enkrat letno uskladijo s koeficientom rasti cen življenjskih potrebščin v Sloveniji za mesec oktober tekočega leta v primerjavi z mesecem oktobrom prejšnjega leta, po podatkih SURS, če je sprememba rasti cen pozitivna; temu ustrezno se zneski dohodnine izračunajo;
- spremembe so še pri akontaciji dohodnine od dohodka iz zaposlitve, kjer se po novem poleg izvrši morebitni izračun akontacije dohodnine ter morebitni poračun že plačane akontacije dohodnine od posameznih delov poleg regresa za letni dopust še izračun akontacije dohodnine ter morebiten poračun že plačane akontacije dohodnine za poslovno uspešnost v davčnem letu. Gre za primere, ko se regres za letni dopust in poslovna uspešnost izplačujeta v več delih oziroma večkrat v davčnem letu;
- novela je med drugim dodala še novo poglavje o posebnih pravilih v zvezi z uveljavljanjem odločitve zavezanca o vštevanju davčnih osnov od dohodka iz kapitala in dohodkov iz oddajanja premoženja v najem v letno davčno osnovo;

- niža se še stopnja dohodnine od dohodka iz kapitala iz dosedanjih 27,5 odstotkov na 25 odstotkov in stopnja dohodnine od dohodka iz oddajanja premoženja v najem iz dosedanjih 27,5 odstotkov na 15 odstotkov;
- predhodne določbe novele ZDoh-2Z določajo, da se določba o obveznem prispevku za socialno varnost uporablja že za obračun akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka dejavnosti za davčno leto 2021.

W: <https://www.spotpomurje.si>

<https://www.facebook.com/SPOTPomurje/>

Vir:

- Novosti, ki jih prinaša novela Zakona o dohodnini (ZDoh-2Z), FURS 22.3.2022: <https://www.gov.si/novice/2022-03-22-novosti-ki-jih-prinasa-novela-zakona-o-dohodnini-zdoh-2z/>
- V veljavi novela Zakona o dohodnini, FURS 21.3.2022: <https://www.gov.si/novice/2022-03-21-v-veljavi-novela-zakona-o-dohodnini/>
- GZS okrožnica: Sprejetje Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini - ZDoh-2Z, 14.3.2022
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (ZDoh-2Z), UL RS št. 39/2022, 22.3.2022: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2022-01-0769/zakon-o-spremembah-in-dopolnitvah-zakona-o-dohodnini-zdoh-2z>

Pripravil:

Roman Wolf, svetovalec

SPOT svetovanje Pomurje (Pomurska gospodarska zbornica)

Datum članka: 24.03.2022